

BEZOEKADRES
Waterigeweg 31
3721 CN Zeist

POSTADRES
Postbus 914
3700 AX Zeist

+31 (0)30 69 218 80
nvz@nvz.nl
www.nvz.nl

Betreft: NVZ Reactie Internetconsultatie Milieubeleidskader

De NVZ – Schoon | Hygiënisch | Duurzaam is de branchevereniging van de leveranciers van was-, reinigings-, onderhouds- en desinfectiemiddelen. We zijn een vooruitstrevende branche, waarbinnen duurzaamheid centraal staat. We vinden het dan ook zeer positief dat Nederland met het Nationaal Milieubeleidskader een ambitieuze invulling geeft aan duurzaam milieubeleid.

In deze reactie wil de NVZ graag drie belangrijke aandachtspunten van het Milieubeleidskader naar voren brengen en toelichten:

- **Interpretatie van het voorzorgsbeginsel;**
- **De aandacht voor microplastics, waarbij het principe van het voorzorgsbeginsel onjuist wordt toegepast;**
- **Het ontbreken van een holistische benadering van de milieu-impact met een focus op levenscyclusanalyses.**

Interpretatie van het voorzorgsbeginsel

In het huidige milieubeleidskader wordt “safe by design” als basis gebruikt voor het milieubeleid. Dat is in principe een goed uitgangspunt. Vervolgens wordt in bijbehorende mitigatiehiërarchie aangegeven dat in eerste instantie moet worden ingezet op preventie, waarin ‘*strikt zal moeten worden omgegaan met het voorzorgsbeginsel*’ (p. 15). Het gevaar schuilt hier in een verkeerde interpretatie van het voorzorgsbeginsel. Een juiste interpretatie van dit principe vinden we in een publicatie van de Gezondheidsraad¹ over de toepassing en grondslag voor het voorzorgsbeginsel. In de conclusie van dit rapport staat het volgende (vanaf p. 263):

“In Nederland ligt een nadruk op de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Deze beginselen moeten door de autoriteiten in hun besluiten worden gerespecteerd. Tevens wordt in de context van het voorzorgsbeginsel een verband gelegd tussen het voorzorgsbeginsel en het zorgvuldigheidvereiste, dat de bevoegde autoriteiten verplicht de noodzakelijke kennis te vergaren over de relevante feiten en de af te wegen belangen.”

Heel algemeen kan worden gesteld dat op dit moment de communautaire rechter de bewijslast legt bij de autoriteit die de voorzorgsmaatregel heeft genomen of wenst te nemen.

Voorbeeld van microplastics

Als het voorzorgsbeginsel op bovenstaande wijze wordt geïnterpreteerd en toegepast leidt dit tot een zorgvuldig milieubeleid zonder een al te groot risico op onterechte belemmering voor innovatie. Helaas lijkt het voorzorgsbeginsel in de praktijk echter niet altijd op deze manier te worden toegepast. In het geval van

¹ Gezondheidsraad Nr A03/03, Den Haag, 24 juni 2003

stoffenbeleid zien we vaak gebeuren dat appellanten (derde-belanghebbenden) bepaalde stoffen, zonder wetenschappelijke onderbouwing, in een kwaad daglicht stellen, waarna de bewijslast wordt omgedraaid. Dit wordt pijnlijk duidelijk in het voorbeeld over microplastics dat in het milieubeleidskader wordt aangehaald, wat ons bij het volgende punt brengt;

Op p. 11-12 van het milieubeleidskader staat het volgende:

“Een speciaal probleem vormen de microplastics. Organismen in het milieu ondervinden hier al negatieve gevolgen van, maar ook de mens wordt constant blootgesteld aan microplastics via voedsel, drinken en inademing. Er zijn nog veel onzekerheden en kennishiaten, maar experts brengen plastics in verband met verhoogde risico’s op onder meer ontstekingen, hormoonverstoring, onvruchtbaarheid, hersenschade (ADHD, Alzheimer) en blootstelling aan pathogenen. Momenteel vindt grootschalig aanvullend onderzoek plaats.”

De experts waar hier naar wordt gerefereerd worden gevormd door de *Plastic Soup Foundation*. Deze organisatie is zeer effectief in het agenderen van de problematiek rondom de vervuiling van het (marine) milieu met plastic, maar het is zeker geen wetenschappelijke instelling en zou ook niet zo moeten worden aangehaald in een overheidsrapport. Het beschreven verband tussen de risico’s op bepaalde aandoeningen en microplastics is niet wetenschappelijk aangetoond. Dit is dan ook een helder voorbeeld van een onjuiste interpretatie van het voorzorgsbeginsel.

Holistische benadering milieu-impact op basis van LCA

Tot slot mist het huidige nationaal milieubeleidskader in onze optiek een holistische benadering van de milieu-impact die producten en diensten kunnen hebben. Om de milieu-impact te bepalen is het belangrijk om naar de hele levenscyclus van een product (of dienst) te kijken om deze vervolgens te kunnen vergelijken met producten die een vergelijkbaar resultaat behalen. Als we bijvoorbeeld kijken naar producten die een schone was als resultaat hebben, dan wordt de milieu-impact van die producten niet alleen bepaald vanuit de ingrediënten, maar juist ook via aspecten als de verpakking, de watertemperatuur tijdens het wassen en bijvoorbeeld de CO₂ uitstoot tijdens het productieproces. Alleen met behulp van een levenscyclusanalyse (LCA) kunnen er vergelijkingen gemaakt worden en kan daadwerkelijk iets zinnigs worden gezegd over de totale milieu-impact. Opvallend is dat in de Europese Green Deal² wel aandacht is voor dit aspect. Zo stipt de Europese Commissie in de Green Deal het volgende punt aan (p. 9):

“Betrouwbare, vergelijkbare en controleerbare informatie speelt ook een belangrijke rol: zij stelt kopers in staat duurzamere beslissingen te nemen en beperkt het risico van ‘groenwassen’.”

Wanneer een levenscyclusanalyse als uitgangspunt wordt gebruikt bij nieuw beleid, zorgt dit niet alleen voor betrouwbare en vergelijkbare informatie, maar leidt dit ook tot proportioneel milieubeleid. Dit punt komt momenteel niet naar voren in het milieubeleidskader.

De NVZ steunt het initiatief van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om het huidige milieubeleid te actualiseren en ambities op dit gebied te vergroten. In deze context zien we graag dat beleid en

² COM(2019) 640 final

bijbehorende maatregelen gebaseerd zijn op gedegen wetenschappelijk inzicht en rekening houden met de effecten gedurende de gehele levenscyclus van het product.

Voor vragen over deze reactie kunt u terecht bij Lisa Sligting, Sustainability Manager bij NVZ – Schoon / Hygiënisch | Duurzaam via sligting@nvz.nl of 0655694025.